

บทที่ 4
ผลการศึกษา

ในบทนี้เป็นการศึกษาถึงภาวะของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทย และปัญหาที่อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทยกำลังประสบอยู่

ภาวะของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทย

1. ปริมาณและมูลค่าการส่งออกอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทยตั้งแต่ปี 2535-2539

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทยในช่วงปี 2535-2539 แสดงดังตารางที่ 4 และภาพที่ 1-6 อัตราการขยายตัวของปริมาณและมูลค่าการส่งออกอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทย แสดงดังตารางที่ 5

ปริมาณ : ตัน
มูลค่า : ล้านบาท

ตารางที่ 4 ปริมาณและมูลค่าอาหารทะเลแช่แข็งส่งออก พ.ศ.2535-2539

ชนิดของอาหาร	2535		2536		2537		2538		2539	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
กุ้งแช่แข็ง	130,516	31,695	148,886	37,841	187,070	49,155	175,091	50,302	161,486	43,404
ปลาแช่แข็ง	219,838	8,060	281,572	8,195	286,651	8,460	309,967	9,858	306,833	9,573
ปลาหมึกแช่แข็ง	63,405	5,651	58,256	5,861	60,229	7,056	55,245	7,175	56,752	6,958

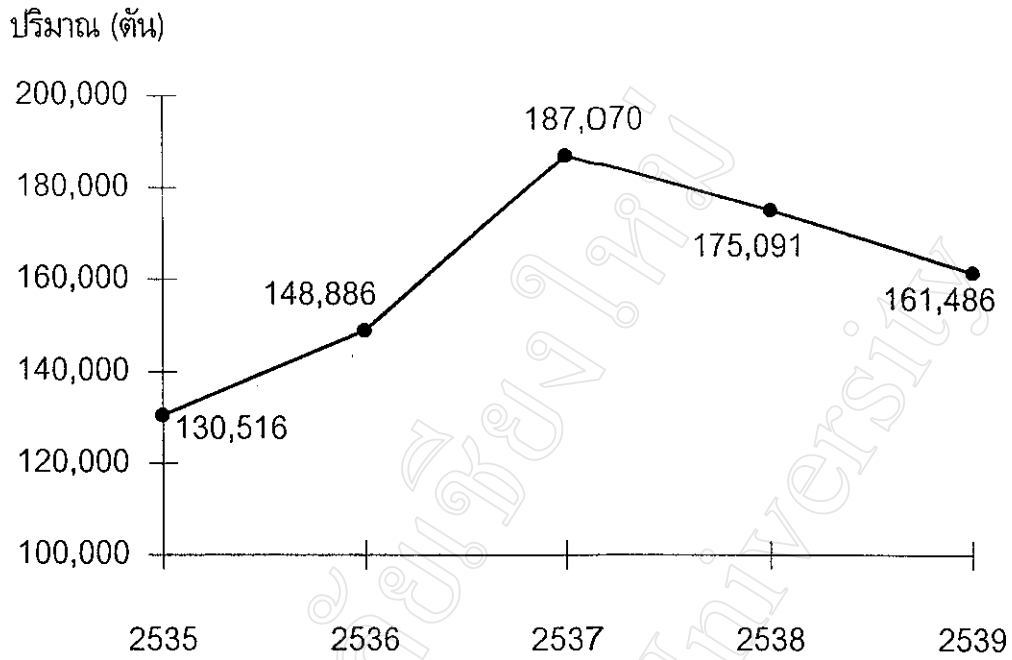
ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

ตารางที่ 5 อัตราการขยายตัวของปริมาณและมูลค่าอาหารทะเลแช่แข็งส่งออก พ.ศ.2536-2539

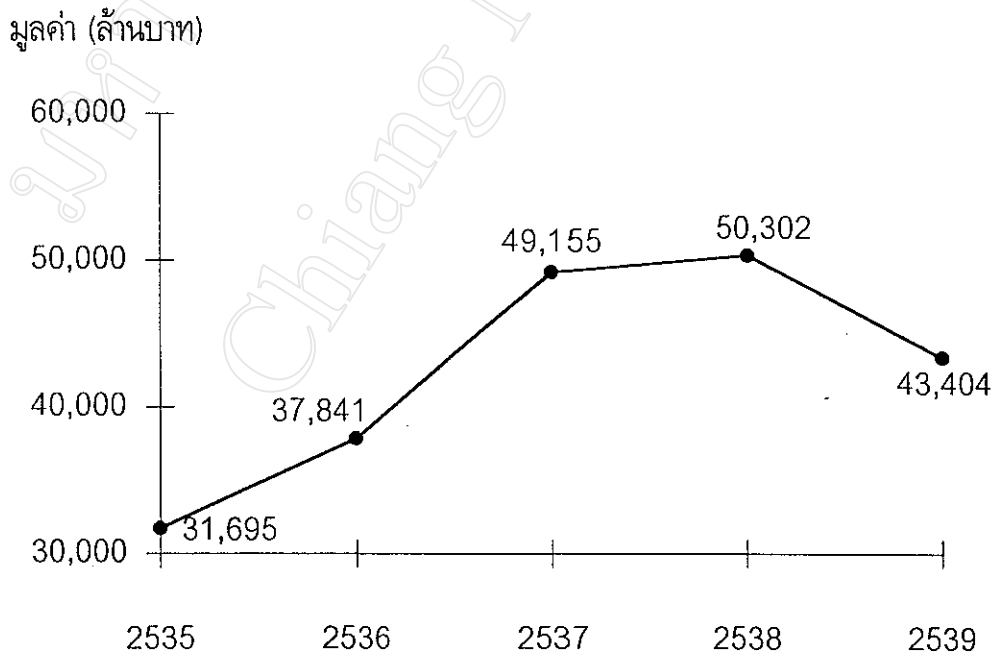
หน่วย : ร้อยละ

ชนิดของอาหาร	2536		2537		2538		2539	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
กุ้งแช่แข็ง	14.07	19.39	25.65	29.90	-6.40	2.33	-7.77	-13.71
ปลาแช่แข็ง	28.08	1.67	1.80	3.23	8.13	16.52	-1.01	-2.89
ปลาหมึกแช่แข็ง	-8.12	3.72	3.39	20.39	-8.28	1.69	2.73	-3.02

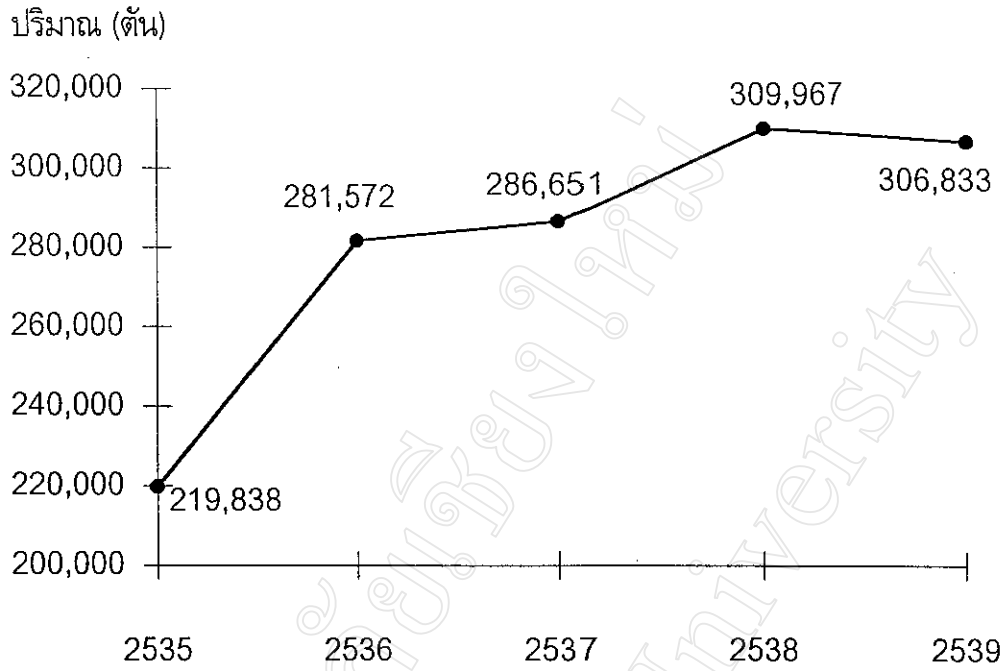
ที่มา : จากตารางที่ 4 และการคำนวณ

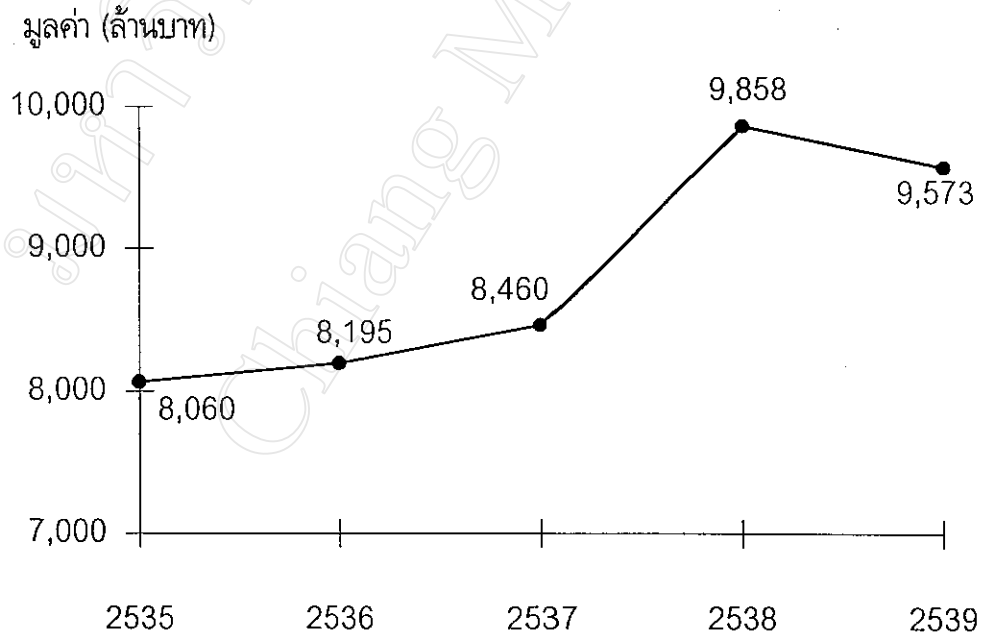
ภาพที่ 1 ปริมาณการส่งออกกุ้งแช่แข็ง พ.ศ.2535-2539

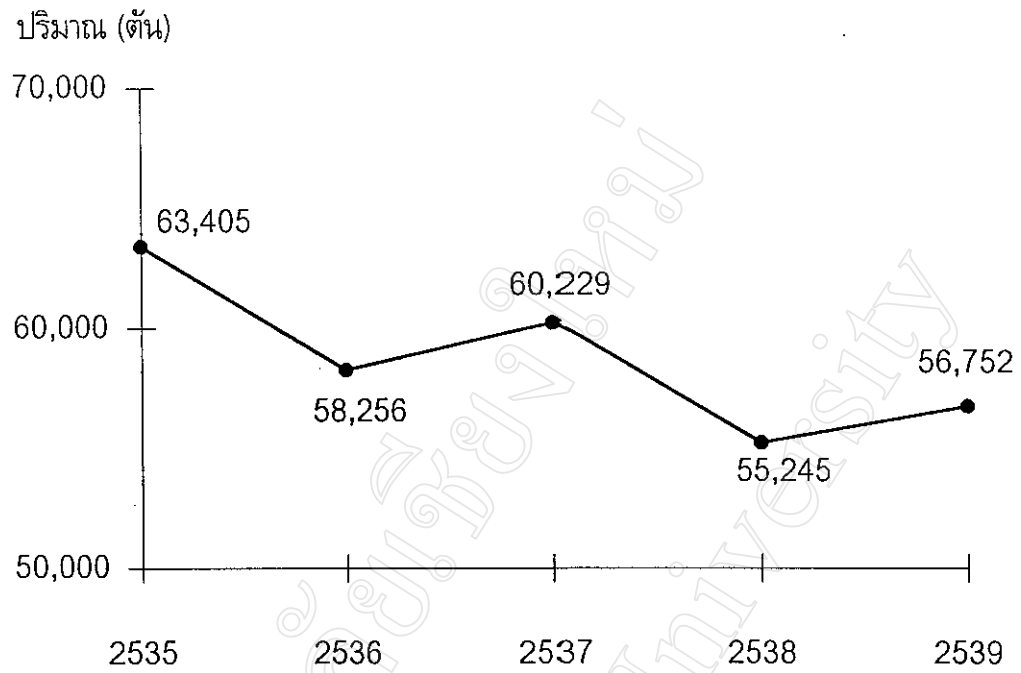
ภาพที่ 2 มูลค่าการส่งออกกุ้งแช่แข็ง พ.ศ.2535-2539

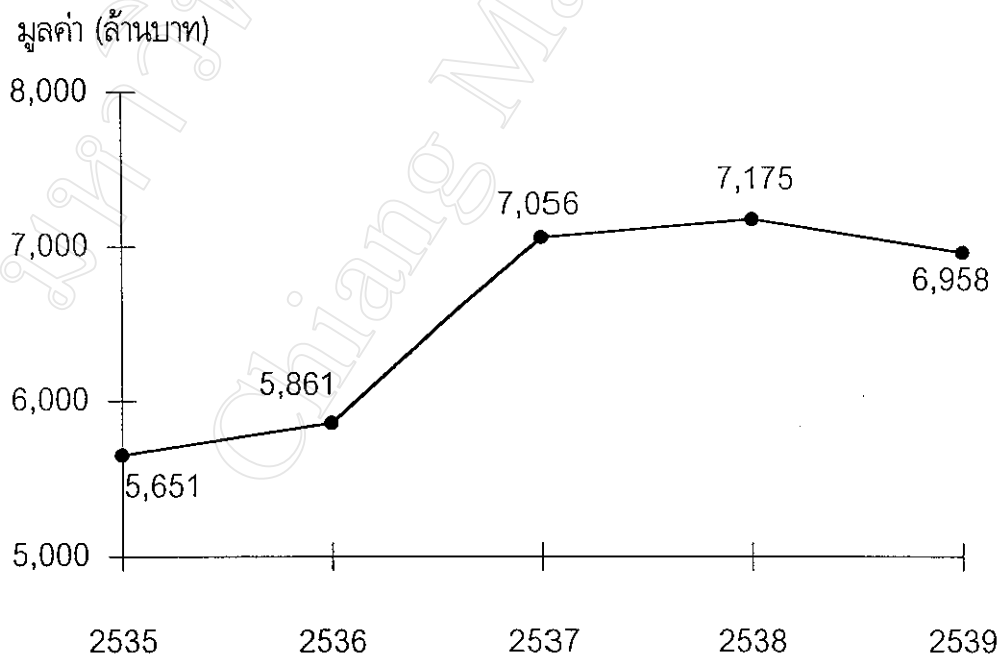
ภาพที่ 3 ปริมาณการส่งออกปลาแซ่แข็ง พ.ศ.2535-2539

ภาพที่ 4 มูลค่าการส่งออกปลาแซ่แข็ง พ.ศ.2535-2539

ภาพที่ 5 ปริมาณการส่งออกปลาหมึกแช่แข็ง พ.ศ.2535-2539

ภาพที่ 6 มูลค่าการส่งออกปลาหมึกแช่แข็ง พ.ศ.2535-2539

ตารางที่ 5 เป็นการเปรียบเทียบอัตราการขยายตัวของปริมาณและมูลค่าการส่งออกปีนั้น ๆ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า มีหน่วยเป็นร้อยละ คำนวณได้จากสูตร

$$\frac{(\text{ปริมาณหรือมูลค่าการส่งออกปี } n) - (\text{ปริมาณหรือมูลค่าการส่งออกปี } n-1)}{(\text{ปริมาณหรือมูลค่าการส่งออกปี } n-1)} \times 100$$

จากตารางที่ 4 - 5 และภาพที่ 1 - 6 จะเห็นได้ว่าปริมาณและมูลค่าการส่งออกกุ้งแช่แข็งมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่ก็เริ่มมีการชะลอตัวลงในปี 2538 และลดลงมากในปี 2539 ทั้งปริมาณและมูลค่า โดยปริมาณการส่งออกลดลงร้อยละ 7.77 และมูลค่าการส่งออกลดลงถึงร้อยละ 13.71

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกปลาแช่แข็งมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่เริ่มลดลงเล็กน้อยในปี พ.ศ. 2539 โดยปริมาณการส่งออกลดลงร้อยละ 1.01 และมูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 2.89

ส่วนปลาหมึกแช่แข็ง ปริมาณการส่งออกมีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2535 มีการส่งออก 63,405 ตัน ส่วนในปี 2539 มีการส่งออกเพียง 56,572 ตัน แต่มีมูลค่าการส่งออกกลับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มจาก 5,651 ล้านบาทในปี 2535 จนถึงปี 2538 มีมูลค่าการส่งออก 7,175 ล้านบาท แต่ในปี 2539 กลับลดลงเหลือ 6,958 ล้านบาท

มูลค่าการส่งออกอาหารทะเลแช่แข็งของไทยในปี 2535 - 2539 จำแนกตามตลาด แสดงในตารางที่ 6 - 8 และภาพที่ 7 - 9

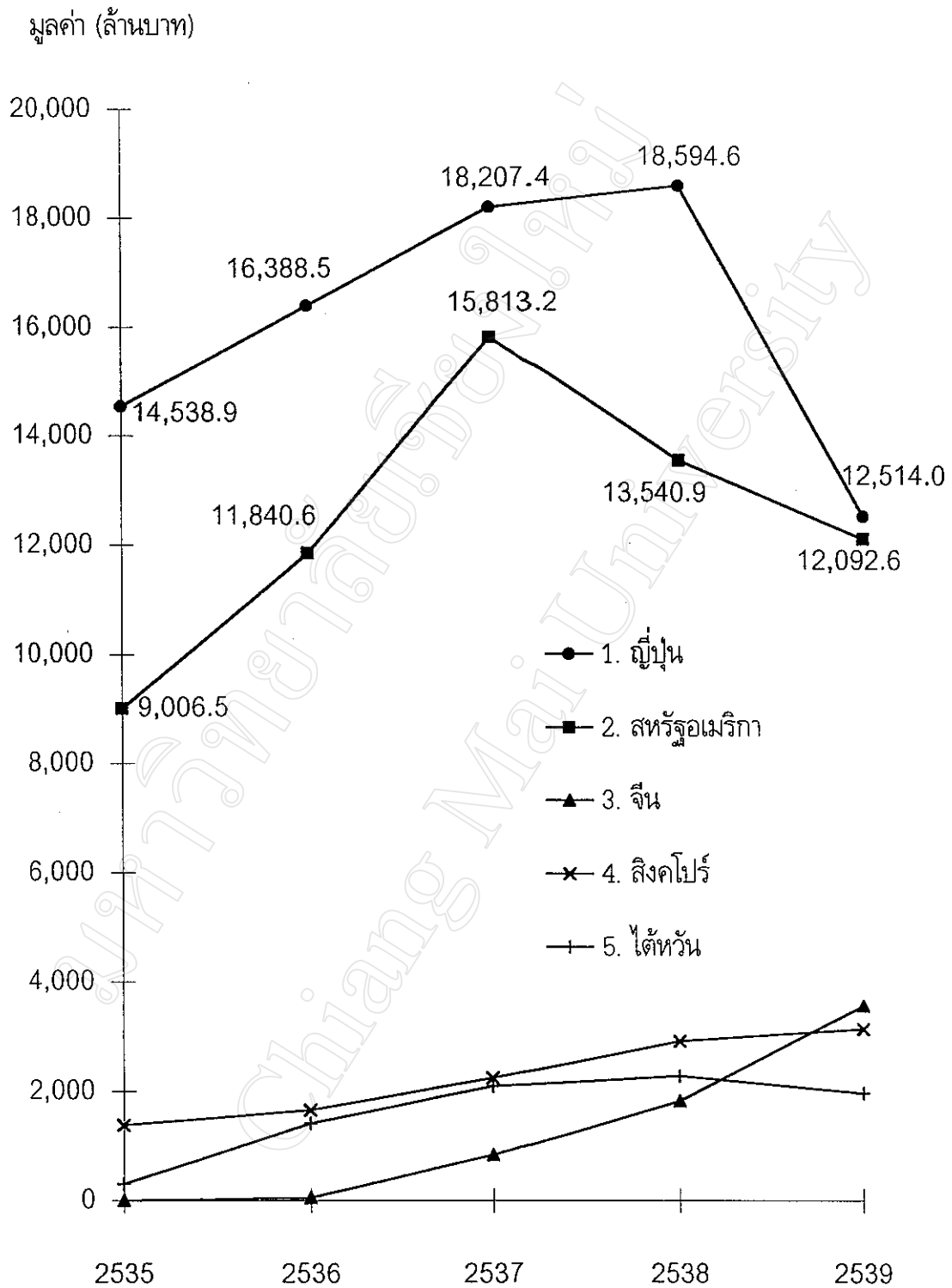
ตารางที่ 6 มูลค่าการส่งออกกุ้งแช่แข็งในปี พ.ศ.2535-2539 จำแนกตามตลาด

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศผู้ซื้อ	2535		2536		2537		2538		2539	
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ
1. ญี่ปุ่น	14,538.9	45.9	16,388.5	43.3	18,207.4	37.0	18,594.6	37.0	12,514.0	28.8
2. สหรัฐอเมริกา	9,006.5	28.4	11,840.6	31.3	15,813.2	32.2	13,540.9	26.9	12,092.6	27.9
3. จีน	0.2	0.0	55.4	0.1	827.2	1.7	1,810.2	3.6	3,557.2	8.2
4. สิงคโปร์	1,382.8	4.4	1,652.9	4.4	2,234.5	4.5	2,912.3	5.8	3,129.5	7.2
5. ไต้หวัน	301.7	1.0	1,412.8	3.7	2,086.0	4.2	2,266.0	4.5	1,957.5	4.5
6.ฮ่องกง	828.9	2.6	886.7	2.3	2,015.5	4.1	2,391.8	4.8	1,930.6	4.4
7. ฝรั่งเศส	864.6	2.7	939.8	2.5	1,322.4	2.7	1,621.0	3.2	1,542.5	3.6
8. ออสเตรเลีย	509.7	1.6	625.8	1.7	1,302.3	2.6	1,277.9	2.5	1,193.9	2.8
9. แคนาดา	918.7	2.9	1,184.1	3.1	1,530.9	3.1	1,089.4	2.2	1,080.2	2.5
10. เกาหลีใต้	1.4	0.0	29.8	0.1	304.1	0.6	573.6	1.1	1,037.9	2.4
รวม 10 ประเทศ	28,353.4	89.5	35,016.4	92.5	45,643.5	92.9	46,077.7	91.6	40,035.8	92.2
ประเทศอื่น ๆ	3,341.6	10.5	2,824.6	7.5	3,512.1	7.1	4,224.3	8.4	3,368.7	7.8
มูลค่ารวม	31,695.0	100.0	37,841.0	100.0	49,155.6	100.0	50,302.0	100.0	43,404.5	100.0

ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

จากตารางที่ 6 และภาพที่ 7 จะเห็นได้ว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2535-2539 ตลาดหลักที่นำเข้ากุ้งแช่แข็งจากไทย คือ ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา โดยทั้งสองตลาดมีแนวโน้มการนำเข้าที่ลดลงในระยะปี พ.ศ. 2538 - 2539 ส่วนจีนเป็นตลาดที่มีการนำเข้าเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยอาจจะมีการพัฒนาขึ้นมาเป็นตลาดหลักในอนาคต

ภาพที่ 7 มูลค่าการส่งออกกุ้งแช่แข็งไปยังประเทศผู้นำเข้า 5 อันดับแรก ในปี พ.ศ.2535-2539

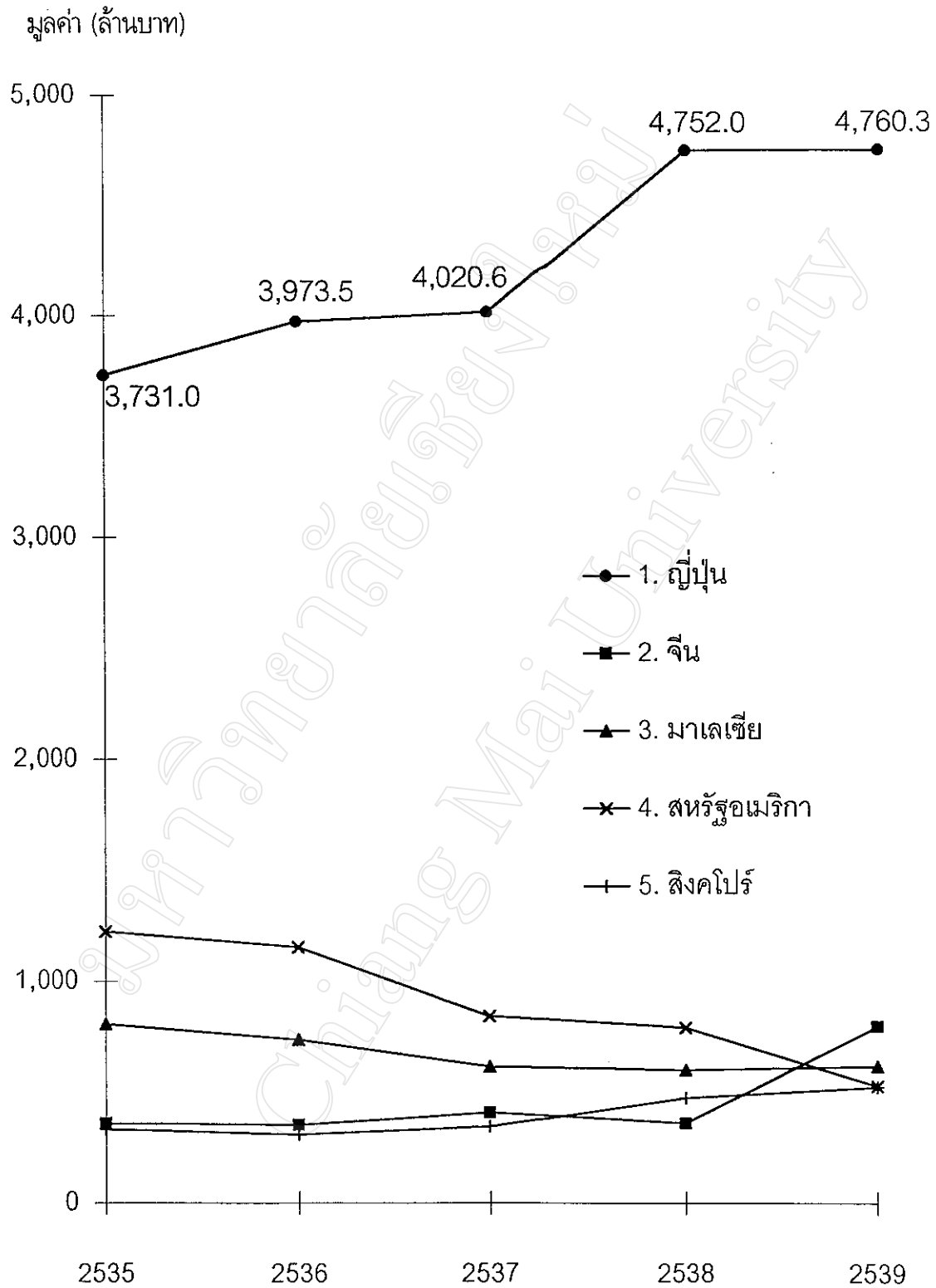
ตารางที่ 7 มูลค่าการส่งออกปลาแช่แข็งในปี พ.ศ.2535-2539 จำแนกตามตลาด

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศผู้ซื้อ	2535		2536		2537		2538		2539	
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ
1. ญี่ปุ่น	3,731.0	46.3	3,973.5	48.5	4,020.6	47.5	4,752.0	48.2	4,760.3	49.7
2. จีน	360.9	4.5	351.4	4.8	407.6	4.8	360.5	3.7	796.8	8.3
3. มาเลเซีย	807.3	10.0	735.9	7.3	614.7	7.3	599.6	6.1	618.5	6.5
4. สหรัฐอเมริกา	1,221.1	15.2	1,152.3	10.0	842.9	10.0	789.9	8.0	529.5	5.5
5. สิงคโปร์	332.1	4.1	308.7	4.1	346.3	4.1	472.9	4.8	523.1	5.5
6. ไต้หวัน	58.92	0.7	38.25	0.9	74.9	0.9	122.4	1.2	168.9	1.8
7. ออสเตรเลีย	156.8	1.9	153.0	2.0	165.6	2.0	186.7	1.9	145.1	1.5
8. ฝรั่งเศส	119.6	1.5	90.4	1.0	81.2	1.0	88.5	0.9	131.6	1.4
9. ซาอุดีอาระเบีย	1.2	0.0	63.3	1.1	91.8	1.1	85.0	0.9	92.68	1.0
10. ช่องก	612.0	7.6	266.5	1.8	149.1	1.8	267.0	2.7	90.2	0.9
รวม 10 ประเทศ	6,788.9	84.28	6,866.8	78.6	6,645.6	78.6	7,457.5	75.6	7,856.6	82.1
อื่น ๆ	1,271	15.8	1,328	16.2	1,814.0	21.4	2,401	24.4	1,716	17.9
มูลค่ารวม	8,060.0	100.0	8,195.0	100.0	8,460.0	100.0	9,858.0	100.0	9,573.0	100.0

ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

จากตารางที่ 7 และภาพที่ 8 จะเห็นได้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2539 ตลาดหลักที่นำเข้าปลาแช่แข็งจากไทย คือญี่ปุ่น ซึ่งมีการนำเข้าอย่างสม่ำเสมอ ในมูลค่าเกือบร้อยละ 50 ของปริมาณการส่งออกปลาแช่แข็งทั้งหมดของไทย ส่วนตลาดที่มีการนำเข้าจากไทยรองลงมาได้แก่ จีน มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์ ซึ่งแต่ละประเทศมีการนำเข้าในสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับญี่ปุ่น คือ น้อยกว่าร้อยละ 10 ของมูลค่าการส่งออกปลาแช่แข็งของไทย

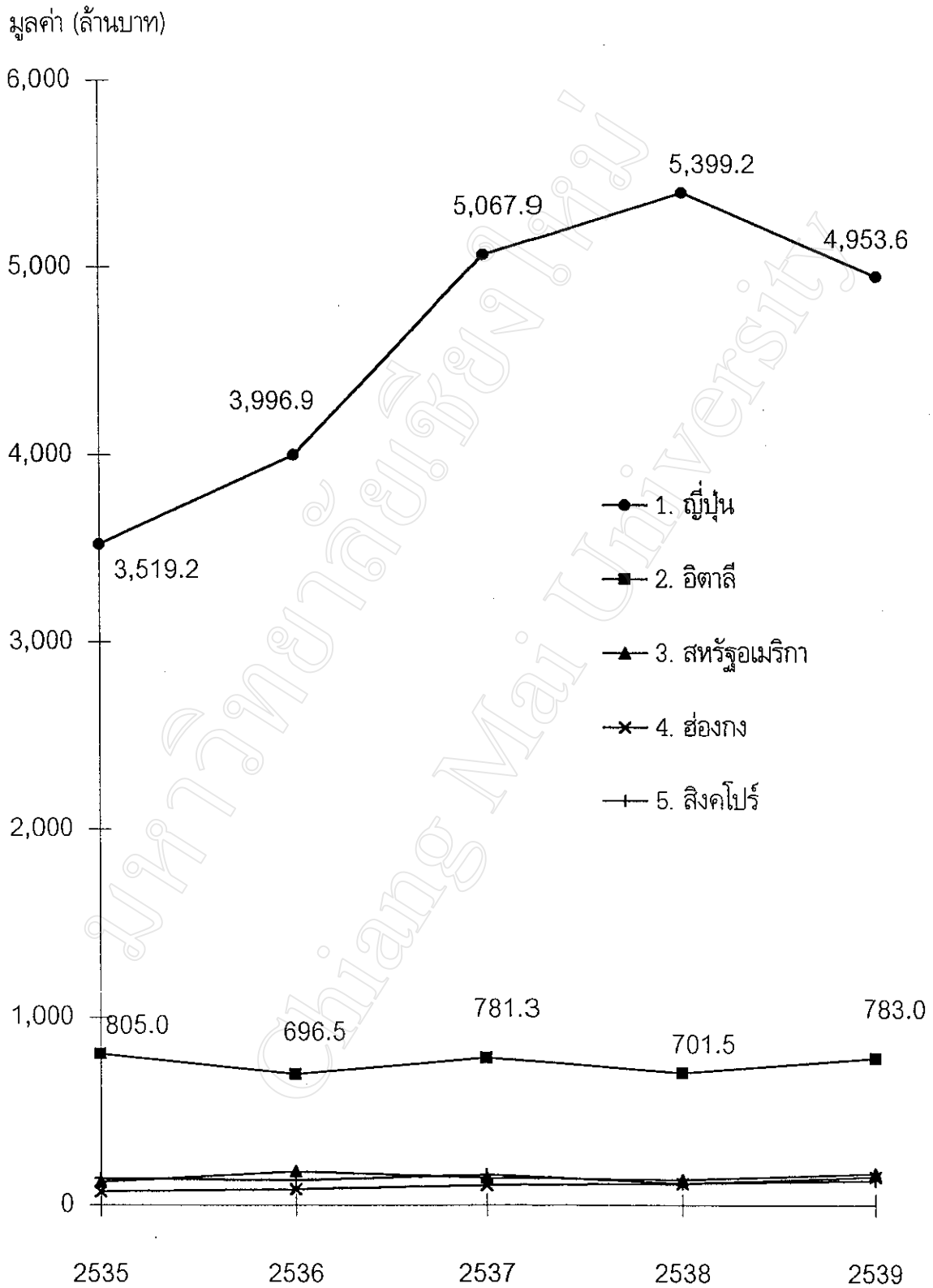
ภาพที่ 8 มูลค่าการส่งออกปลาแซ่แข็งไปยังประเทศผู้นำเข้า 5 อันดับแรก ในปีพ.ศ.2535-2539

ตารางที่ 8 มูลค่าการส่งออกปลาหมึกแช่แข็งในปี พ.ศ.2535-2539 จำแนกตามตลาด

ประเทศผู้ซื้อ	มูลค่า : ล้านบาท									
	2535		2536		2537		2538		2539	
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ
1. ญี่ปุ่น	3,519.2	62.3	3,996.9	68.2	5,067.9	71.8	5,399.2	75.2	4,953.6	71.2
2. อิตาลี	805.0	14.2	696.5	11.9	781.3	11.1	701.5	9.8	783.0	11.3
3. สหรัฐอเมริกา	122.7	2.2	178.2	3.0	143.5	2.0	134.2	1.9	166.5	2.4
4. ฮองกง	73.0	1.3	82.7	1.4	106.4	1.5	112.9	1.6	150.7	2.2
5. สิงคโปร์	141.0	2.5	130.6	2.2	161.4	2.3	114.6	1.6	131.3	1.9
6. ออสเตรเลีย	169.1	3.0	139.4	2.4	155.6	2.2	114.4	1.6	120.8	1.7
7. ไต้หวัน	39.8	0.7	82.6	1.4	111.4	1.6	101.0	1.4	110.8	1.6
8. ฝรั่งเศส	149.9	2.7	90.5	1.5	113.8	1.6	128.7	1.8	108.2	1.6
9. เยอรมัน	134.4	2.4	125.0	2.1	131.3	1.9	94.8	1.3	93.1	1.3
10. แคนาดา	40.8	0.7	56.5	1.0	78.1	1.1	62.8	0.9	76.9	1.1
รวม 10 ประเทศ	5,194.9	91.9	5,578.9	95.2	6,850.7	97.1	6,964.1	97.0	6,694.9	96.2
ประเทศอื่นๆ	456.6	8.1	282.9	4.8	205.6	2.9	211.8	3.0	263.2	3.8
มูลค่ารวม	5,651.5	100.0	5,861.8	100.0	7,056.3	100.0	7,175.9	100.0	6,958.1	100.0

ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

จากตารางที่ 8 และภาพที่ 9 จะเห็นได้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2535-2539 ตลาดหลักที่นำเข้าปลาหมึกแช่แข็งจากไทย คือญี่ปุ่น ซึ่งมีการนำเข้าอย่างสม่ำเสมอ โดยในปี พ.ศ.2539 มีการนำเข้าในมูลค่าร้อยละ 71.2 ของปริมาณการส่งออกปลาหมึกแช่แข็งทั้งหมดของไทย ส่วนตลาดที่มีความสำคัญรองลงมาได้แก่ อิตาลี ซึ่งมีการนำเข้าร้อยละ 11.3 ของมูลค่าการส่งออกปลาหมึกแช่แข็งของไทยในปี พ.ศ.2539 ส่วนประเทศอื่นๆ มีการนำเข้าในสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับมูลค่าการส่งออกปลาหมึกแช่แข็งทั้งหมดของไทย

ภาพที่ 9 มูลค่าการส่งออกปลายทางที่แข่งขันไปยังประเทศผู้นำเข้า 5 อันดับแรก ในปีพ.ศ.2535-2539

2. ผลประกอบการของบริษัทอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2535-2539 โดยศึกษาจากบริษัทอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่รายได้มากกว่าร้อยละ 50 มาจากการผลิตอาหารทะเลแช่แข็งส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 9 บริษัท

ผลประกอบการของบริษัทผลิตอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แสดงในตารางที่ 9 และ 10

ตารางที่ 9 รายได้ของบริษัทอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกปี พ.ศ. 2535-2539

หน่วย : ล้านบาท

บริษัท	2535	2536	2537	2538	2539
ซีเฟรช อินดัสตรี	1,417.89	1,628.02	1,698.11	1,734.80	1,955.73
ตรังผลิตภัณฑ์อาหารทะเล	959.04	1,307.17	1,813.82	2,295.62	2,158.85
ไทยยูเนียนโพรเซ่น โปรดักส์	1,361.46	2,031.28	3,241.39	3,965.18	3,934.91
ไทยแลนด์ฟิชเชอร์รี่โกลด์สตอแรก	2,794.81	1,754.36	3,449.87	3,214.39	2,615.99
ประมงไทย	1,224.74	1,419.87	2,161.58	1,049.57	1,619.78
ห้องเย็นปากพนัง	2,815.36	3,930.99	3,330.71	3,896.19	3,214.07
สุรพล ซีฟู้ดส์	2,947.27	2,829.11	3,320.66	3,105.02	3,048.67
ห้องเย็นโชติวัฒน์หาดใหญ่	2,354.36	2,943.72	3,053.83	2,851.27	2,771.46
เอเชียน ซีฟู้ดส์	674.01	1,317.70	1,806.64	1,959.15	2,370.76

ที่มา : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ชัดว่าในช่วงปี พ.ศ. 2535-2538 รายได้ของบริษัทอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ส่วนใหญ่มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในปี พ.ศ. 2539 รายได้ของบริษัทส่วนใหญ่เริ่มลดลง

ตารางที่ 10 กำไรสุทธิของบริษัทอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกปี พ.ศ. 2535-2539

หน่วย : ล้านบาท

บริษัท	2535	2536	2537	2538	2539
ซีเฟรช อินดัสตรี	162.23	181.84	197.94	196.21	142.92
ตรังผลิตภัณฑ์อาหารทะเล	45.11	74.12	85.84	113.91	59.65
ไทยยูเนียนโพรเชน โปรดัคส์	72.57	82.61	219.23	451.50	258.45
ไทยแลนด์ฟิชเชอร์รี่โคลด์สตอเรจ	150.56	91.85	134.14	125.46	11.53
ประมงไทย	50.17	89.90	122.78	61.34	-155.16
ห้องเย็นปากพนัง	104.44	141.85	152.18	51.46	1.15
สุรพล ซีฟู้ดส์	155.01	135.06	65.84	49.25	29.54
ห้องเย็นไซติวิวัฒน์หาดใหญ่	70.31	145.88	87.54	100.69	112.67
เอเซีย ซีฟู้ดส์	32.92	82.02	111.40	66.27	41.97

ที่มา : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

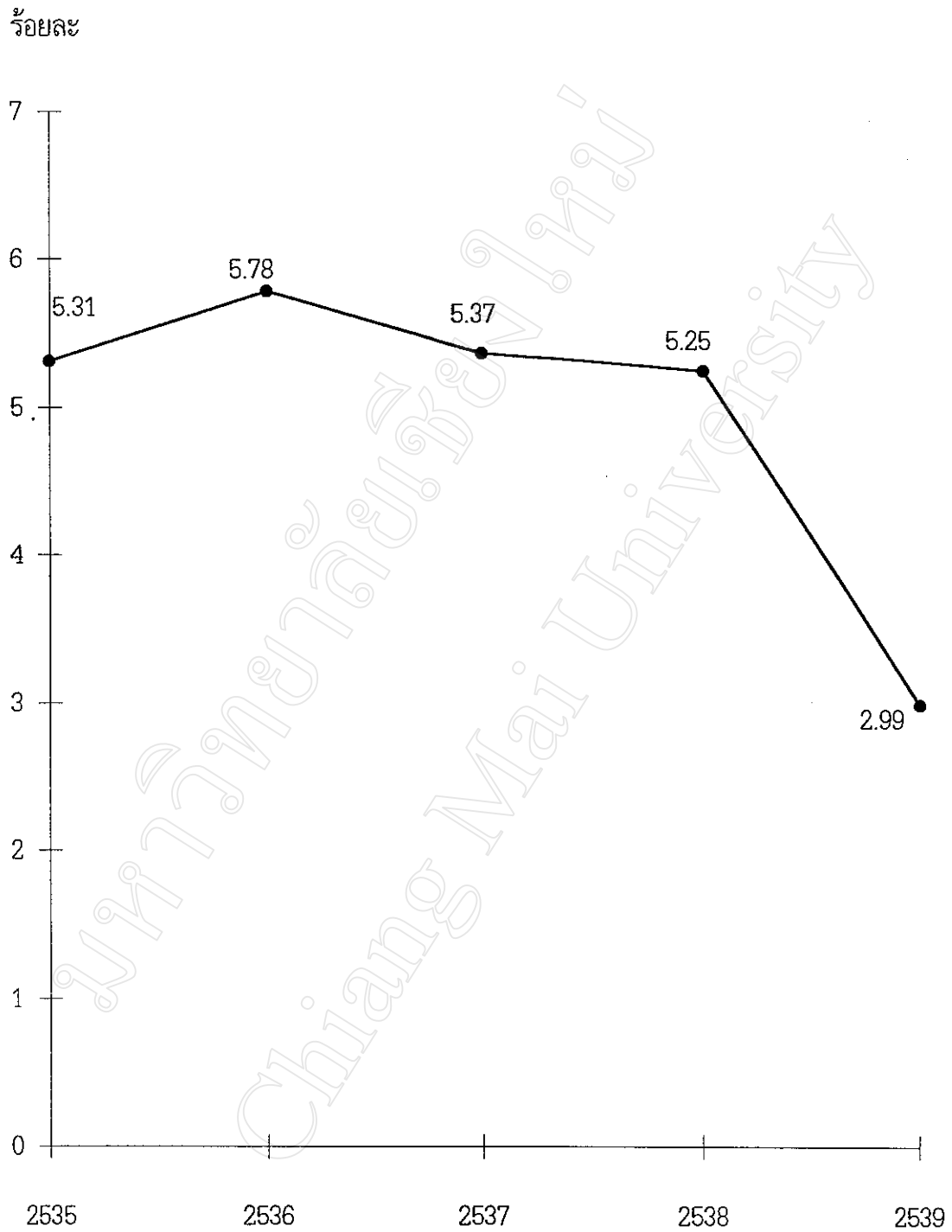
จากตารางที่ 10 จะเห็นได้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2535-2537 กำไรสุทธิของบริษัท อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ส่วนใหญ่มีการ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับรายได้ แต่ในปี พ.ศ. 2538-2539 กำไรสุทธิของบริษัท ส่วนใหญ่กลับลดลง แม้ว่าบางบริษัทจะมีรายได้เพิ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2538-2539 ก็ตาม

เมื่อนำรายได้และกำไรสุทธิของบริษัทอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกที่ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มาคำนวณหาอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้ ได้ผลลัพธ์ดังแสดง ในตารางที่ 11 และภาพที่ 10

ตารางที่ 11 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้ของบริษัทอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออก
ปี พ.ศ. 2535-2539

บริษัท	หน่วย : ร้อยละ				
	2535	2536	2537	2538	2539
ซีเฟรช อินดัสตรี	11.14	11.17	11.66	11.31	7.31
ตรังผลิตภัณฑ์อาหารทะเล	4.70	5.67	4.73	4.96	2.76
ไทยยูเนียนโพรเซ่น โปรดักส์	5.33	4.07	6.76	11.39	6.57
ไทยแลนด์ฟิชเชอร์รี่โกลด์สตอเวจ	5.39	5.24	3.89	3.90	0.44
ประมงไทย	4.10	6.33	5.68	5.84	-9.58
ห้องเย็นปากพนัง	3.71	3.61	4.57	1.32	0.04
สุรพล ซีฟู้ดส์	5.26	4.77	1.98	1.59	0.97
ห้องเย็นโชติวิวัฒน์ขนาดใหญ่	2.99	4.96	2.87	3.53	4.07
เอเซีย ซีฟู้ดส์	4.88	6.22	6.17	3.38	1.77
เฉลี่ย*	5.31	5.78	5.37	5.25	2.99

*ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้คำนวณจากบริษัทที่มีอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้เป็นบวก

ภาพที่ 10 ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้ของบริษัทอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็ง
เพื่อการส่งออก ปีพ.ศ. 2535-2539

จากตารางที่ 11 และภาพที่ 10 จะเห็นได้ว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2535-2538 ค่าเฉลี่ยของ อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้ของบริษัทอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกที่ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์โดยเฉลี่ยค่อนข้างจะใกล้เคียงกัน คือเท่ากับร้อยละ 5.31, 5.78, 5.37 และ 5.25 ตามลำดับ แต่ในปี พ.ศ. 2539 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้เฉลี่ยลดลงเหลือ เพียงร้อยละ 2.99 เนื่องจากบริษัทส่วนใหญ่มีผลกำไรลดลงมากและมีบางบริษัทมีผลขาดทุน เป็นจำนวนมาก

ในปี พ.ศ.2539 บริษัทอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกที่จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์มีกำไรสุทธิลดลงเกือบทุกบริษัท โดยบริษัทได้แจ้งถึงสาเหตุที่กำไรสุทธิลดลง ไว้ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 สาเหตุที่กำไรสุทธิของบริษัทอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกลดลง

บริษัท	สาเหตุ
ซีเฟรช อินดัสตรี	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเพิ่มขึ้นของต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายของบริษัท เป็นผลมาจากการขาดแคลนวัตถุดิบ ทำให้บริษัทต้องซื้อวัตถุดิบในราคาที่สูง 2. ราคาตลาดโลกไม่ได้ปรับตามราคาของวัตถุดิบ ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของค่าแรงที่ใช้ในการผลิตสินค้าและค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องจักร
ตรังผลิตภัณฑ์อาหารทะเล	<ol style="list-style-type: none"> 1. ในปี 2539 ต้นทุนการผลิตด้านวัตถุดิบ แรงงาน และอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นมาก 2. ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้ไม่สามารถขยายตลาดได้ตามเป้าหมาย
ไทยยูเนียนฟรอสเซน โปรดักส์	<ol style="list-style-type: none"> 1. บริษัทมีต้นทุนขายที่สูงขึ้นประมาณร้อยละ 3 เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบกึ่งอย่างต่อเนื่องจากต้นปี ทำให้ราคาวัตถุดิบกึ่งสูงขึ้น 2. บริษัทต้องเสียภาษีเงินได้ เนื่องจากสิทธิ BOI หหมดลง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

บริษัท	สาเหตุ
ไทยแลนด์ฟิชเชอริ โคลด์สตอเรจ	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="651 412 1390 645">1. นับตั้งแต่ต้นปี มีปัญหาเรื่องวัตถุดิบกุ้งมีราคาแพง อันเนื่องมาจากวัตถุดิบมีจำนวนจำกัด สืบเนื่องมาจากปัญหาสภาพดินฟ้าอากาศ เกิดโรคตัวแดง จุดขาวในตัวกุ้ง ปัญหาราคาอาหารกุ้งที่แพงขึ้น <li data-bbox="651 667 1390 965">2. ตลาดส่งออกประสบปัญหาหนักเนื่องจากราคาสินค้ามีราคาแพงกว่าคู่แข่งต่างประเทศแล้ว ยังมีปัญหาที่กีดกันทางการค้าจากคู่ค้าหลักอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาและกลุ่มสหภาพยุโรป รวมถึงผลกระทบจากปัญหาความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐและเงินเยน
ประมงไทย	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="651 1016 1390 1314">1. ต้นทุนขายในปี 2539 เปรียบเทียบกับปี 2538 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.09 เนื่องจากต้นทุนของวัตถุดิบสูงขึ้น จากความผันผวนของราคาวัตถุดิบและการขาดแคลนวัตถุดิบในบางช่วงทำให้เกิดการแข่งขันด้านการซื้อ ราคาวัตถุดิบจึงสูงขึ้น ซึ่งร้อยละ 90 ของต้นทุนการผลิตจะเป็นต้นทุนของวัตถุดิบ <li data-bbox="651 1337 1390 1503">2. บริษัทมียอดลูกหนี้ค้างชำระจำนวนเงิน 518 ล้านบาท ทำให้จำเป็นต้องตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญประมาณร้อยละ 20 ของหนี้ค้าง <li data-bbox="651 1525 1390 1630">3. ดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 52.21 เนื่องจากปัญหาการขาดเงินหมุนเวียนของบริษัท
ห้องเย็นปากพอง	<p data-bbox="651 1711 1390 1874">ในปี 2538 บริษัทมีกำไรจากการขายหลักทรัพย์ 59.9 ล้านบาท แต่ในปี 2539 บริษัทมีกำไรจากการขายหลักทรัพย์เพียง 5.93 ล้านบาท</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ)

บริษัท	สาเหตุ
สุรพล ซีฟู๊ดส์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ประกาศกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์เต่าทะเล ซึ่งห้ามนำเข้ากุ้งจากประเทศไทย ทำให้มีผลกระทบต่อ การส่งออกและเสียส่วนแบ่งในตลาดต่างประเทศ 2. มีการรณรงค์จากองค์กรเอกชนบางกลุ่มในต่างประเทศ ไม่ให้บริโภคกุ้งจากประเทศที่มีปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น ป่าชายเลน โดยกล่าวหาประเทศไทยด้วย ทำให้เสียโอกาสทางการตลาดและการขายไป 3. สภาวะการเลี้ยงกุ้งโดยทั่วไปและของบริษัทในเครือเกิดโรคระบาดอย่างรุนแรงในไตรมาสที่ 1 และไตรมาส 3 มีผลทำให้บริษัทในเครือที่ประสบสภาวะดังกล่าวมีผลขาดทุนสูง รวมทั้งทำให้เกิดภาวะการขาดแคลนวัตถุดิบ ทำให้ราคาวัตถุดิบสูงขึ้น
เอเชียน ซีฟู๊ดส์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ในปี 2539 บริษัทมีต้นทุนการผลิตสูงกว่าปีก่อน เพราะสภาพเศรษฐกิจภายในประเทศมีสภาวะถดถอยและเกิดโรคระบาดในการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ปริมาณวัตถุดิบกุ้งขาดแคลน นอกจากนี้อาหารกุ้งยังมีราคาสูงขึ้น 2. ปี 2539 การส่งออกอาหารทะเลแช่แข็งของไทยมีการแข่งขันสูงทั้งในด้านต้นทุนการผลิตที่ต้องเผชิญการแข่งขันกับคู่แข่งต่างประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า และถูกกีดกันทางการค้าจากประเทศผู้นำเข้า รวมถึงสภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวกำลังซื้อมีน้อย เป็นอุปสรรคสำคัญในการที่จะขายสินค้าให้ได้ราคาสูงกว่าปีก่อน 3. ปี 2539 บริษัทมีผลขาดทุนจากการขายหลักทรัพย์ตามความต้องการของตลาด

ที่มา : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากตารางที่ 12 จะเห็นได้ชัดว่า บริษัทจดทะเบียนแจ้งต่อตลาดหลักทรัพย์ถึงสาเหตุที่ทำให้โรสุทธิลดลงคล้ายคลึงกันแทบทุกบริษัท ได้แก่

1. การขาดแคลนวัตถุดิบ ทำให้ต้องซื้อวัตถุดิบในราคาสูง
2. ประสบปัญหาในการแข่งขัน เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตสูงกว่าประเทศคู่แข่ง
3. ประสบปัญหาการกีดกันทางการค้าจากประเทศคู่ค้า

บริษัทอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ผลิตอาหารทะเลแช่แข็งรายใหญ่ และมีข้อได้เปรียบในเรื่องต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่าบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากสามารถระดมทุนโดยการออกหุ้นเพิ่มทุนแทนการกู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยที่สูง ยังประสบปัญหาในการดำเนินงานเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากคำชี้แจงตารางที่ 12 บริษัทอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งอื่นๆ ที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ย่อมประสบปัญหาในการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน หรืออาจประสบปัญหารุนแรงกว่าเพราะความเสียเปรียบในด้านขนาดและต้นทุนของเงินทุน บริษัทที่ประสบปัญหาจนต้องปิดกิจการ ได้แก่ บริษัท แอควาสตาร์ ซึ่งเลิกกิจการไปเมื่อปี พ.ศ.2539 บริษัท ซีพีอินเตอร์เทรด จำกัด ปิดกิจการในจังหวัดสงขลา เหลือเพียงกิจการที่จังหวัดระยอง เนื่องจากโรงงานที่จังหวัดสงขลาประสบปัญหาขาดทุน (ผู้จัดการรายวัน 21 กุมภาพันธ์ 2540 : 1)

ปัญหาของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทย

จากการศึกษาพบว่าปัญหาของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทย มีทั้งปัญหาจากภายในประเทศและปัญหาจากภายนอกประเทศ ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

ปัญหาจากภายในประเทศ

ปัญหาจากภายในประเทศได้แก่

1. ปัญหาวัตถุดิบ

1.1 ปัญหาวัตถุดิบจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่

- ความไม่สม่ำเสมอของวัตถุดิบและการขาดแคลนวัตถุดิบ เนื่องจากการจับสัตว์น้ำยังต้องอาศัยฤดูกาล เช่น ช่วงมรสุมไม่สามารถทำการประมงได้ และการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ 200 ไมล์ทะเล ทำให้เกิดข้อจำกัดในน่านน้ำส่งผลให้วัตถุดิบขาดแคลน รวมทั้งความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำธรรมชาติ (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 47) การขาดแคลนวัตถุดิบโดยเฉพาะปลาและปลาหมึก ทำให้ไม่สามารถเพิ่มปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์ทั้งสองได้มากนัก ทั้งที่ตลาดต่างประเทศยังมีความต้องการสูง (เอเชียน ซีฟู้ดส์ บมจ., 2540 : 12)
- มีสิ่งปนเปื้อนในวัตถุดิบ เนื่องจากแหล่งน้ำเป็นที่สะสมของโลหะหนัก เช่น แคดเมียม ซึ่งติดมากับวัตถุดิบ (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 47)
- คุณภาพไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากชาวประมงยังขาดความเอาใจใส่ในการถนอมรักษาหลังการจับสัตว์น้ำ (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 47)

1.2 ปัญหาวัตถุดิบจากการเพาะเลี้ยง

- ปัญหาวัตถุดิบขาดแคลนและมีราคาแพง สาธารณรัฐประชาชนจีนได้เปลี่ยนสถานะภาพจากการเป็นประเทศผู้ส่งออกมาเป็นประเทศผู้นำเข้ากุ้งแช่แข็งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 และเนื่องจากการเริ่มนำเข้า จึงยังไม่มีมาตรฐานของคุณภาพสำหรับสินค้าที่นำเข้า ส่งผลให้เกิดผู้

ประกอบการรายย่อยขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้การแข่งขันซื้อวัตถุดิบเป็นไปอย่างรุนแรง ประกอบกับในปี พ.ศ. 2539 การเพาะเลี้ยงกุ้งในประเทศไทยประสบกับปัญหาโรคระบาดทำให้ผลผลิตลดลง ส่งผลให้การแข่งขันในการจัดซื้อวัตถุดิบยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น เป็นผลให้ผู้ผลิตรายย่อยหลายรายประสบกับสถานะขาดทุนและเลิกกิจการไป ทำให้การแข่งขันกันซื้อวัตถุดิบเริ่มลดความรุนแรงลงในครึ่งหลังของปี พ.ศ. 2539 (เอเชียน ซีฟู้ดส์ บมจ., 2540 : 9)

- ปัญหาการรักษาคุณภาพของวัตถุดิบ เนื่องจากเกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีหรือยาปฏิชีวนะ ทำให้เกิดการตกค้างของยาปฏิชีวนะในกุ้งที่เกิดจากการเพาะเลี้ยง (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 47)

- การเสื่อมโทรมของบ่อเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ รวมทั้งคุณภาพของน้ำที่ลดลง ส่งผลทำให้เกิดปัญหาในเรื่องโรค เช่น โรคหัวเหลืองและโรคตัวแดงจุดขาว ซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัส ยังไม่มียาใดรักษาได้ นอกจากการป้องกันด้วยคลอรีนฆ่าเชื้อโรค ในไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2539 ได้เกิดโรคตัวแดงจุดขาวในแหล่งผลิตที่สำคัญในภาคใต้ แม้ว่าปัญหาโรคได้ผ่อนคลายลงในไตรมาสที่ 3-4 แต่ก็ทำให้ผลผลิตลดลงต่ำกว่าปี 2538 และส่งผลให้โรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกขาดแคลนวัตถุดิบสำหรับป้อนโรงงาน (กองวิจัยสินค้า, 2539 : 5)

2 ปัญหาในการผลิต

2.1 การขาดแคลนแรงงาน อุตสาหกรรมในประเทศมีการขยายตัวในอัตราที่สูง ทำให้เกิดการว่างงานเพิ่มขึ้น ประกอบกับแรงงานส่วนหนึ่งถูกส่งไปยังต่างประเทศ ส่งผลให้แรงงานขาดแคลน โดยเฉพาะแรงงานที่มีฝีมือ (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 48)

2.2 ภาวะต้นทุนของค่าจ้างแรงงานที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากในกระบวนการผลิตกุ้งแช่แข็งต้องอาศัยแรงงานคนเป็นจำนวนมาก สภาพการณ์ทางด้านค่าจ้างแรงงานภายในประเทศที่เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งที่ยังคงมีค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าทำให้เป็นภาระต่อผู้ผลิตของไทยเป็นอย่างมาก (วิชาญ น่วมขยัน, 2539 : 70)

3. ปัญหาด้านบริการสาธารณสุข

3.1 ปัญหาหน้าบาดาล อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็ง เป็นอุตสาหกรรมที่จะต้องใช้น้ำในปริมาณมาก โดยทั่วไป โรงงานจะตั้งอยู่ในจังหวัดแถบชายทะเลเป็นส่วนใหญ่ โรงงานบางแห่ง น้ำประปาเข้าไม่ถึง จำเป็นต้องใช้น้ำบาดาล โดยการขุดบ่อและลงทุนในการจัดหาเครื่องมือที่ใช้ในการปรับสภาพน้ำให้มีมาตรฐานใช้ในการผลิต ซึ่งในอดีตเก็บลูกบาศก์เมตรละ 1 บาท และมีการปรับราคาเป็นลูกบาศก์เมตรละ 3.50 บาท และมีแนวโน้มว่าจะมีการปรับราคาให้สูงขึ้นและยกเลิกการใช้น้ำบาดาลในบางเขต โดยให้ใช้น้ำประปาแทน ซึ่งน้ำประปามีต้นทุนสูงถึงลูกบาศก์เมตรละ 8 บาท และบางแห่งมีน้ำประปาไม่เพียงพอ (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 48)

3.2 ปัญหากระแสไฟฟ้า โรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งซึ่งตั้งอยู่ในเขตภูมิภาค มักประสบปัญหาไฟตก ไฟฟ้าดับ เป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูฝน นอกจากนี้จะก่อให้เกิดปัญหาในด้านต้นทุนแล้ว ยังมีส่วนทำให้อุปกรณ์และเครื่องทำความเย็นได้รับความเสียหายอีกด้วย (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 48)

4. ปัญหาด้านกฎระเบียบภายในประเทศที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออก

การประกอบกิจการโรงงานผลิตอาหารเพื่อการส่งออก จำเป็นจะต้องเกี่ยวข้องกับระเบียบหรือข้อกำหนดของหลายหน่วยงาน ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อผู้ประกอบการ ได้แก่

4.1 กฎระเบียบที่ซับซ้อนและการปฏิบัติงานที่ล่าช้า การขออนุญาตต่างๆมีขั้นตอนยุ่งยากและใช้เวลานาน จนสินค้าไม่ทันฤดูกาลขาย เนื่องจากรูปแบบของอาหารทะเลแช่แข็งมีความหลากหลายและเป็นไปตามฤดูกาล ตัวอย่างเช่น การขออนุมัติสูตรจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หากยังไม่ได้รับการอนุมัติ ก็ไม่สามารถทำการผลิตได้ บางกรณีการพิจารณาใช้เวลาเกินกว่า 2 เดือน ทำให้ผู้ผลิตต้องเสียโอกาสที่ผลิตสินค้าในช่วงนั้น นอกจากนี้ในการออกหนังสือรับรองยังเป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากหน่วยงานของรัฐถูกจำกัดในแง่ของงบประมาณและบุคลากร รวมทั้งระบบโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ยังล่าช้า ไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งออก การที่เอกสารล่าช้าไม่ทันกับการส่งออก ส่งผลกระทบต่อให้การส่งออกไม่เป็นไปตามกำหนดเวลา ทำให้ผู้ซื้อในต่างประเทศไม่มั่นใจ (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 50)

4.2 ความซ้ำซ้อนของหน่วยงานตรวจสอบคุณภาพของสินค้า คือ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และกรมประมง ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการที่แตกต่างกันและล่าช้า จนบางครั้งทำให้ผู้ส่งออกเกิดความสับสนในขั้นตอนการปฏิบัติ (วิชาญ น่วมขยัน, 2539 : 71)

ปัญหาจากภายนอกประเทศ

ปัญหาจากภายนอกประเทศได้แก่

1. มาตรการและกฎระเบียบของประเทศผู้นำเข้า ประเทศผู้นำเข้าแต่ละประเทศได้นำเอามาตรการด้านสุขอนามัย ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านภาษีศุลกากรมาใช้มากขึ้น ซึ่งบางมาตรการได้แฝงวัตถุประสงค์ในการกีดกันทางการค้าไว้ด้วย

1.1 มาตรการด้านสุขอนามัย โดยเฉพาะญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศที่เข้มงวดในเรื่องของคุณภาพและมาตรฐานของสินค้า (กองวิจัยสินค้า, 2539 : 6) เช่น กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการตกค้างของยาปฏิชีวนะบางชนิดในสินค้ากุ้งแช่แข็งที่ส่งไปญี่ปุ่น โดยยาปฏิชีวนะที่จะต้องไม่พบคือ Oxolinic acid ส่วน Oxytetracycline อนุญาตให้พบได้ในปริมาณไม่เกิน 1 ส่วนในล้านส่วน (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 51) การที่ผลิตภัณฑ์กุ้งแช่แข็งของไทยมักถูกตรวจพบว่ามียาปฏิชีวนะตกค้างอยู่ในเนื้อกุ้งแช่แข็ง เป็นผลมาจากการที่ผู้ผลิตไม่มีฟาร์มเพาะเลี้ยงเป็นของตนเอง จึงไม่สามารถควบคุมการใช้สารดังกล่าวได้ ตลอดจนผู้ผลิตบางรายยังขาดแคลนอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจหาสารดังกล่าว ทำให้ผู้นำเข้าของญี่ปุ่นหันไปนำเข้าจากประเทศอินโดนีเซีย หรืออินเดียซึ่งไม่ปรากฏการใช้สารดังกล่าว (วิชาญ น่วมขยัน, 2539 : 70)

1.2 มาตรการเรื่องสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การที่สหรัฐอเมริกาใช้มาตรการเรื่องการอนุรักษ์เต่าทะเลมาเป็นข้ออ้างในการนำเข้า โดยจะไม่นำเข้ากุ้งจากประเทศที่จับกุ้งโดยไม่ใช้เครื่องมือในการแยกเต่าทะเล (TED - Turtle Exclusion Devices) ไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการดังกล่าว ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ.2539 เป็นต้นมา แต่หน่วยงานราชการของไทยได้ดำเนินการเจรจาขอให้สหรัฐผ่อนปรนมาตรการดังกล่าว เนื่องจากกุ้งไทยที่ส่งออกเป็นกุ้งจากการเพาะเลี้ยง ดังนั้น การส่งออกกุ้งของไทยจึงต้องมีใบรับรองตามแบบฟอร์ม โดยกรมประมงจะให้การรับรองว่าเป็นกุ้งจากการเพาะเลี้ยง (กองวิจัยสินค้า, 2539) ต่อมาได้มีมติ

เครื่องมือจับสัตว์น้ำโดยอนุรักษ์ทะเล ซึ่งเป็นกาวกระตุ้นให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาพิจารณาถอนประเทศไทยออกจากบัญชีประเทศที่ถูกห้ามส่งกุ้งทะเลเข้าตลาดสหรัฐอเมริกา (ผู้จัดการรายวัน 12 กันยายน 2539 : 13) ในที่สุด สหรัฐได้อนุมัติให้ไทยส่งกุ้งทุกชนิดรวมทั้งกุ้งที่จับจากทะเลไปจำหน่ายยังสหรัฐได้ เนื่องจากไทยมีกฎหมายคุ้มครองเต่าทะเลเทียบเท่ากับของสหรัฐ โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 8 พฤศจิกายน 2539 อย่างไรก็ตาม องค์การเอกชนในสหรัฐกำลังกดดันรัฐบาลให้ออกมาตรการการกีดกันการเข้ากุ้งเลี้ยง และผลิตรภัณฑ์จากกุ้งเลี้ยง โดยนำเสนอปัญหาชายหาดเลนที่ได้รับผลกระทบจากการเลี้ยงกุ้ง (ผู้จัดการรายวัน 12 พฤศจิกายน 2539 : 1)

1.3 มาตรการด้านภาษีศุลกากร สหภาพยุโรปซึ่งเป็นตลาดสำคัญสำหรับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย ได้ประกาศจะตัดสิทธิพิเศษในทางภาษีศุลกากร (Generalized System of Preferences - GSP) ในสินค้าประมงไทยตั้งแต่ 1 มกราคม 2540 เป็นต้นไป ซึ่งกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยซึ่งเดิมเคยเสียภาษีร้อยละ 4.5 จะต้องเสียภาษีสูงขึ้น ทำให้ผู้นำเข้ารับภาระภาษีสูงขึ้น (กองวิจัยสินค้า, 2539 : 6)

2. คู่แข่งขัน

ไทยต้องเผชิญกับคู่แข่งที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า อินโดนีเซีย อินเดีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และเอกวาดอร์ ซึ่งมีข้อได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์ในด้านพื้นที่จับสัตว์ทะเลและเนื้อที่ในการเพาะเลี้ยง รวมถึงค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่า(เอเชีย ซีฟูดส์ บมจ., 2540 : 12) นอกจากนี้ ประเทศคู่แข่งบางประเทศ เช่น เอกวาดอร์ ซึ่งถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศแอนเดียน (Andean Countries - กลุ่มประเทศในทวีปอเมริกาใต้ฝั่งตะวันตก ซึ่งประกอบด้วย โคลัมเบีย เอกวาดอร์ เปรู โบลิเวีย และชิลี) ยังคงได้รับสิทธิพิเศษในทางภาษีศุลกากรในการส่งอาหารทะเลแช่แข็งเข้าไปในสหภาพยุโรป โดยเสียภาษีเพียงร้อยละ 3.6 ซึ่งน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศไทยซึ่งต้องเสียภาษีถึงร้อยละ 10.8 (ผู้จัดการรายวัน 26 สิงหาคม 2539 : 4)

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

แนวทางการแก้ไข้ปัญหาจากภายในประเทศ

จากปัญหาดังกล่าว ได้มีผู้เสนอแนวทางในการแก้ไข้ปัญหา พอสรุปได้ดังนี้

1. แนวทางการแก้ไข้ปัญหาวัตุดิบ

1.1 แนวทางการแก้ไข้ปัญหาวัตุดิบจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่

- ให้มีการเจรจาทำประมขร่วม (Joint Venture) เพิ่มแหล่งจับสัตว์น้ำในน่านน้ำสากล (สิทธิขัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 56)

- ให้ความรู้แก่ชาวประมขในเรื่องผลเสียของการจับสัตว์น้ำโดยไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม การรู้จักถนอมและรักษาวัตุดิบที่จับได้ให้มีคุณภาพก่อนถึงมือผู้ผลิต (สิทธิขัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 55)

- รณรงค์ให้มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพสูงลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตให้กับธรรมชาติ (สิทธิขัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 55)

- รณรงค์ให้ใช้อุปกรณ์ในการจับสัตว์น้ำให้ถูกวิธี เพื่อมิให้เป็นการทำลายสัตว์น้ำที่ยังใช้ประโยชน์ไม่ได้ (สิทธิขัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 55)

1.2 แนวทางการแก้ไข้ปัญหาวัตุดิบจากการเพาะเลี้ยง ได้แก่

- ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์กุ้ง เพื่อให้มีความแข็งแรงและทนทานต่อสภาพโรคและสภาพแวดล้อมได้ดี (กองวิจัยสินค้ำ, 2539 : 6)

- แนะนำเทคโนโลยีในการเพาะเลี้ยงกุ้งให้เหมาะสมในแต่ละท้องที่ เช่น ใช้ยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงกุ้ง รวมถึงพิจารณาแนวทางในการใช้พื้นที่นาุ้งที่ทิ้งร้าง กลับมาใช้ประโยชน์ โดยการทำนาุ้งเป็นแบบระบบปิดหรือกึ่งปิด เพื่อเป็นการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม (กองวิจัยสินค้ำ, 2539 : 6)

- หน่วยงานของรัฐและเอกชนควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ให้มากขึ้น เพื่อมิให้มีการบุกรุกเข้าใช้ป่าชายเลนเพื่อการเพาะเลี้ยงเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้มีการนำประเด็นนี้มาใช้กีดกันกึ่งไทยจากประเทศผู้นำเข้า (วิชาญ น่วมขยัน, 2539 : 110)

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาในการผลิต

2.1 ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้เครื่องจักรทดแทนแรงงานที่ขาดแคลน (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 56)

2.2 จัดฝึกอบรมแรงงานเพื่อให้แรงงานมีประสบการณ์และเป็นการเพิ่มทักษะในการทำงาน (กองวิจัยสินค้า, 2539 : 6)

2.3 พัฒนาบุคลากรในโรงงาน โดยการสร้างจิตสำนึกในการสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 56)

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านบริการสาธารณสุข

3.1 ควรจัดหาน้ำประปาให้เพียงพอที่จะใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม และให้อุตสาหกรรมได้รับอัตราค่าน้ำประปาพิเศษ (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 56)

4. แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านกฎระเบียบภายในประเทศที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออก

4.1 ยกเลิกขั้นตอนต่างๆ ที่ไม่จำเป็นในการส่งออก เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 56)

4.2 แก้ไขระเบียบการขำ้ซ้อนในพิธีการส่งออก เช่น การยื่นพิธีการที่กรมศุลกากร (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 56)

4.3 หน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ ควรมีเพียงหน่วยงานเดียว แต่มีกำลังเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน เพื่อมิให้เกิดความซับซ้อนและสับสนแก่ผู้ส่งออก รวมทั้งลดขั้นตอนการปฏิบัติให้มีความกระชับรัดกุมและประหยัดเวลามากขึ้น นอกจากนี้ ผู้ส่งออกควรมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อการทำธุรกิจของตน ไม่มุ่งหวังผล

ประโยชน์เฉพาะหน้าและสร้างความเสียหายให้แก่ธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งของประเทศ (วิชาญ น่วมขยัน, 2539 : 110)

4.4 ผลักดันให้มีการแก้ไขกฎระเบียบต่างๆ ในเรื่องการใช้แรงงานต่างชาติให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และถูกต้องตามกฎหมาย (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 57) เนื่องจากในปัจจุบันเกิดการขาดแคลนแรงงานไทยและมีการลักลอบใช้แรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมาก

แนวทางการแก้ปัญหาจากภายนอกประเทศ

1. แนวทางแก้ไขปัญหามาตรการและกฎระเบียบของประเทศผู้นำเข้า

1.1 ร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนในการแสวงหาตลาดการค้าใหม่ (กองวิจัยสินค้า, 2539 : 7)

1.2 เจรจากับประเทศคู่ค้าให้ผ่อนปรนมาตรการต่างๆ ที่เป็นการกีดกันทางการค้า ใช้นโยบายเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ (กองวิจัยสินค้า, 2539 : 7)

1.3 จัดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานเจรจาทางการค้าระหว่างประเทศโดยตรง (สิทธิชัย ไกรสิทธิศิรินทร, 2539 : 58)

2. แนวทางแก้ไขปัญหาคู่แข่งขัน

พยายามสร้างให้เกิดมูลค่าเพิ่มในตัวผลิตภัณฑ์มากขึ้น พร้อมกับพยายามรักษาระดับของคุณภาพให้อยู่ในมาตรฐานที่สูง รวมทั้งหาแหล่งวัตถุดิบใหม่จากประเทศที่ด้อยพัฒนา กว่า เนื่องจากไทยมีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ดีกว่าและแรงงานที่มีความชำนาญมากกว่าคู่แข่ง ทำให้ไทยยังคงมีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลก (เอเชียน ซีฟู้ดส์ บมจ., 2540 : 12) นอกจากนี้ โรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งของไทยควรจะมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO ซึ่งจะประโยชน์อย่างมากในการส่งออกอาหารทะเลแช่แข็งไปยังตลาดต่างประเทศในอนาคต

แนวโน้มอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทย

อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทยมีแนวโน้มที่ไม่สดใสใน อนาคต ปริมาณและมูลค่าการส่งออกอาหารทะเลแช่แข็งจะมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ผู้ผลิต รายเล็กจะไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ดังจะเห็นได้จากการเปิดเผยของนายแพทย์มารุต มัสยวาณิช ที่ปรึกษาด้านอาหารทะเลแช่แข็งว่า ในปี พ.ศ. 2540 มีโรงงานแปรรูปอาหาร ทะเลแช่แข็งหยุดดำเนินกิจการไปแล้ว ประมาณร้อยละ 20 - 30 เนื่องจากไม่มีวัตถุดิบป้อน โรงงาน และต้นทุนการผลิตสูง ไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ (กรุงเทพฯธุรกิจ 9 สิงหาคม 2540 : 4) จะเหลือเพียงผู้ผลิตรายใหญ่เพียงไม่กี่รายที่สามารถอยู่รอดได้ โดยจะมีการปรับ เปลี่ยนไปผลิตสินค้าเพิ่มมูลค่าเป็นหลัก เนื่องจากสินค้าชิ้นปฏุมไม่สามารถที่จะแข่งขันกับ ประเทศคู่แข่งในด้านต้นทุนได้อีกต่อไป